

Social resursförvaltning

Uppföljning och slutrapport av Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer 2014 – 2018 (2019)

2019-05-03

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning.....	6
Metod.....	6
Granskning av Göteborgs Stads arbete med stöd till personer som utsätts för våld i nära relationer	7
Redovisning.....	8
Utvecklingsområde – Likabehandling.....	8
Utvecklingsområde - Samordning och samverkan.....	9
Utvecklingsområde – Kompetensutveckling.....	11
Utvecklingsområde – Bemötande	13
Utvecklingsområde - Stöd och skydd.....	13
Utvecklingsområde - Information	18
Utvecklingsområde - Permanent boende.....	20
Utvecklingsområde - Temporärt boende.....	21
Utvecklingsområde - Kontroll och uppföljning av verksamheter som utför insatser enligt Socialtjänstlagen	24
Utvecklingsområde – Uppföljning	25

Sammanfattning

Lika men ändå olika

Göteborgs Stads plan mot våld i nära relation har funnits i fem år. De allra flesta av de 44 aktiviteterna i planen har genomförts. Genom planen har förvaltningar och bolag fått mandat att arbeta med frågan. De lokala planerna har lett till rutiner och kompetensutveckling som bidragit till större likabehandling inom stadsdelarna, andra förvaltningar och bolag. Resultatet av måluppfyllelsen om likabehandling för alla personer som lever med våld i nära relationer påverkas av stadens organisatoriska uppdelning i stadsdelar som var och en självständigt ansvarar för sitt arbete. Under den tid som planen varit gällande har skillnaderna mellan stadsdelarna blivit tydligare. Stadsdelarnas olika planer har inte lett till likabehandling mellan stadsdelarna.

Tydlig samverkan

Det har utvecklats flera samordningsfunktioner och samverkansgrupper på olika nivåer i staden. De ger möjlighet till ett fortsatt utvecklingsarbete inom området våld i nära relationer. Socialnämnden har ansvar för att fastställa var ansvaret för den interna och externa samverkan ska ligga (SOSFS 2011:9). I den granskning som Stadsrevisionen nyligen genomfört påpekas brister inom detta område. Ansvar och syfte med samverkan i de olika samverkansgrupperna behöver vara tydligt i staden och känt för berörda medarbetare.

Kunskap ger färdighet

Planen och det fokus den satt på våld i nära relationer, har bidragit till ökad efterfrågan på utbildning. Fler yrkeskategorier än tidigare har utbildats. Kompetenshöjning har lett till att fler uppmärksammar våld och ger ett bättre bemötande. För större trygghet och säkerhet i yrkesrollen behöver ny kunskap införlivas i verksamheternas egna rutiner och arbetssätt. Stadsrevisionen för fram brister i stadsdelarnas arbete med att upptäcka våld. Genom kontinuerlig kompetensutveckling och utbildning kan medarbetare i staden ges bättre förutsättningar att arbeta med våld i nära relationer. Kunskap om särskilt utsatta grupper i vårt samhälle påverkar medarbetares bemötande. Det normkritiska och intersektionella perspektivet har utvecklats men kan förstärkas ytterligare i utbildningarna. Kunskap om bemötande ska finnas med i alla utbildningar om våld i nära relationer.

Rutiner och metoder som hjälpmedel

I stadsdelarna används olika metoder till exempel Freda för att upptäcka och utreda våldsutsatthet. Sektorsövergripande rutiner har tagits fram. Planen har bidragit till en ökad medvetenhet om våld i nära relation och att våld därmed upptäcks tidigare. Planens aktiviteter för stöd och skydd till våldsutsatta vuxna har lyft upp och fokuserat på grupper med särskild utsatthet. Arbetssätt har utvecklats men trots det har vissa grupper svårt att få stöd. Den grupp som idag har mycket svårt att få skydd vid våldsutsatthet är personer med psykisk sjukdom. Ett närmare samarbete med psykiatrin är nödvändigt för att ge lämpligt och fullgott stöd till denna grupp.

Trots att flera olika metoder används i stadsdelarnas arbete finns brister som Stadsrevisionen pekat på, bland annat att våldsutsattheten inte utreds i tillräcklig omfattning och att utredningarna tenderar att handla om boendesituationen snarare än om våldet och konsekvenserna av våldet. Personer som utövar våld i nära relationer fångas upp och erbjuds stöd och hjälp i olika omfattning.

Barnens behov och rätt till stöd

Göteborgs Stad kan tillsammans med flera andra organisationer erbjuda stöd till barn som lever i utsatta situationer. Hur och om stödet till våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld ges skiljer sig mellan stadsdelarna. Insatser till barnen är ett av de områden där Stadsrevisionen framför skarp kritik. Beslut att inleda utredning efter inkommen anmälan om att barn misstänks vara utsatta för våld eller uppleva våld tas inte alltid. Inledda utredningar kan avslutas utan insatser vilket kan leda till att barn inte får möjlighet till skydd och stöd för att bearbeta konsekvenser av våld.

Avsaknad av standardiserade bedömningsmetoder avseende barn och våldsutsatthet kan bidra till att våldet osynliggörs och förminskas. Rutiner och egenkontroller kan bidra till att barns rätt till skydd och stöd tillgodoses i större utsträckning. Det är viktigt att följa utvärdering och forskning på området. Barns delaktighet avseende bedömningar och beslut som påverkar dem kan över lag förbättras, vilket gäller även våldsutsatta barn.

Göteborgs Stad behöver i all praktisk handling och verksamhet utgå från barnets bästa och barnets rätt. Planens mål att barn som har upplevt våld får stöd och skydd utifrån sina egna behov är inte uppfyllt. Barns rätt till stöd och skydd är ett område där mycket arbete kvarstår att göra.

Information för alla

Medielandskapet förändras över tid. Stadens verksamheter behöver löpande se över att informationen är tillgänglig och inkluderande. Informationskanaler behöver ständigt anpassas till de sätt medborgarna söker information på. Den årliga uppmärksamheten kring FN:s internationella dag för avskaffande av mäns våld mot kvinnor 25 november har ökat och genom stadsdelsförvaltningarnas och AB Framtidens aktiviteter nås stora grupper av medborgarna av information.

Hitta hem igen

Målet att ordna nytt lämpligt permanent boende för personer utsatta för våld i nära relation kan delvis tillgodoses genom Göteborgs Stads deltagande i kommunnätverket för samverkan kring byte av bostadsort för våldsutsatta. Samarbetet är nyligen påbörjat och kommer att följas upp. Flertalet av de våldsutsatta och i vissa fall även våldsutövare har möjlighet att få förtur till bostad genom kommunalt kontrakt. Förturssystemet fungerar effektivt, men socialtjänsten i stadsdelarna gör olika bedömningar av utsatthet för våld och skriver remisser till fastighetskontoret i olika omfattning, vilket inte ger likabehandling över staden. Genom en förbättrad samverkan mellan socialtjänst och sjukvård kan

möjligheterna till permanent boende öka för personer med trauma, missbruk och andra psykosociala svårigheter.

Skyddade boenden för våldsutsatta

Kriscentrum för kvinnors utökning av antalet platser kommer att ge ökad möjlighet att erbjuda stöd och skydd, säkerhet och tillgång till personal dygnet runt åt våldsutsatta personer med funktionsnedsättning i behov av personlig assistent. Så även för äldre personer, föräldrar med många barn och med äldre söner samt HBTQ-personer. De grupper vars behov av skyddat boende fortsatt inte kan tillgodoses i Göteborg är personer med psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning. Pedagogisk verksamhet för barn finns i viss omfattning idag på samtliga kvinnojourer i Göteborg.

Kontroll av insatser som genomförs av extern utförare

För att få ökad tydlighet i fördelningen av ansvar mellan parterna vid utförande av insats vid placering av person på kvinnojour, tog stadsledningskontoret fram ett centralt avtal fram. Avtalet har inte använts då avtalets innehåll inte innebar någon förändring i praktiken för någon av parterna. Det är oklart i vilken omfattning stadsdelsnämnderna gör kontroll och uppföljning av verksamhet som utför insatser enligt socialtjänstlagen. Stadsrevisionen påpekar brister inom området då de avtal som idag används på individnivå inte reglerar kvalitén i insatsen. Kvalitetskrav bör göras tydligare och följas upp. Det behöver också tydligt framgå om boenden är lämpligt för medföljande barn.

Uppföljning

Enligt Stadsrevisionens granskning kan förutsättningarna för att genomföra kartläggningar förbättras. Det saknas en tydlig struktur i stadens verksamhetssystem för myndighetsutövning för hur och när våld i nära ärenden ska kodas. Genom att följa statistiken ur Treserva på årsbasis kan man ändå få information om ökning eller minskning av antalet ärenden samt om beslut att avsluta utredningar med eller utan bistånd. Den fördjupade kartläggningen som presenterades 2017 ger möjlighet att följa utvecklingen av stadens arbete med våld i nära relation. Socialnämnderna har en skyldighet att analysera om utbudet av insatser som kan erbjudas vuxna och barn motsvarar behovet. Här varierar det stort mellan stadsdelsnämnderna hur detta genomförs och det finns därför anledning att fortsätta arbeta med utvecklingsområdet uppföljning.

Inledning

Göteborgs Stads Plan mot våld i nära relationer 2014–2018 antogs av kommunfullmäktige 2014. Planen omarbetades sedan utifrån ett normkritiskt perspektiv för att bättre svara mot fler grupper i samhället och antogs i sin nuvarande form i september 2015 av kommunfullmäktige. I maj 2018 beslutade kommunstyrelsen att godkänna Social resursnämnds begäran att utöka planens giltighetstid till och med 2019. Social resursnämnd fick samtidigt uppdraget att följa upp planen och att lämna förslag till ny plan för åren 2020–2023.

Den här rapporten följer upp Göteborgs Stads Plan mot våld i nära relationer 2014–2018 (2019). Planens mål är visionärt och lyder: våld i nära relationer har upphört. Planen är indelad i tio utvecklingsområden:

- likabehandling
- samordning och samverkan
- kompetensutveckling
- bemötande
- stöd och skydd
- information
- permanent boende
- temporärt boende
- kontroll och uppföljning av verksamheter som utför insatser enligt socialtjänstlagen
- uppföljning

Inom utvecklingsområdena finns 17 olika mål och 44 aktiviteter.

De tio stadsdelsförvaltningarna, stadsledningskontoret, Social resursförvaltning och övriga berörda fackförvaltningar samt AB Framtiden har varit ansvariga för att genomföra planens aktiviteter och följa upp det egna arbetet.

Planens övergripande mål är att våld i nära relation har upphört. Det snabba och enkla svaret är att vi ännu har en lång väg att gå. Uppföljningen visar att mycket arbete på området har gjorts. Syftet med denna rapport är att ge en övergripande bild av Göteborgs Stads arbete mot våld i nära relationer utifrån planens aktiviteter och vad som uppnåtts under åren.

Metod

Uppföljningsrapporten har sammanställts av Social resursförvaltning, Dialoga – kompetenscentrum om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. För att få fram information om genomfört arbete kring planens mål, utvecklingsområden och aktiviteter har vi skickat ut en enkät, genomfört intervjuer och haft en workshop.

Stadsdelsförvaltningarnas samordnare eller kontaktpersoner för arbetet mot våld i nära relationer har besvarat enkäter vid två tillfällen, 2017 och 2018, om det lokala arbetet i respektive stadsdel. Representanter för Social resursförvaltning,

Fastighetskontoret och AB Framtiden har besvarat relevanta delar av den senare enkäten. Nyckelpersoner från några av Social resursförvaltnings verksamheter inom området våld i nära relationer har intervjuats eller skriftligt besvarat frågor. Representanter från kommunala verksamheter och ideella organisationer fick vid en workshop 2019 beskriva hur de upplevde att arbetet inom området våld i nära relation utvecklats under planens giltighetstid. De fick vara röst för de våldsutsatta personer de mött och möter i sitt dagliga arbete och beskriva upplevelsen av vad som blivit sämre, vad som blivit bättre och vad som är viktigt att utveckla i arbetet med våldsutsatta vuxna och barn och våldsutövare.

Staden har skapat en ledningsgrupp och en samordningsgrupp Våld i nära relation kring arbetet med planen. Erfarenheter från dem samt material från ”Nulägesrapport 2018” och ”Kartläggning av behovet av skyddade boendeplatser” som gjordes våren 2018 har bidragit till rapporten.

Ett annat viktigt underlag till rapporten är Stadsrevisionens granskning av Göteborg Stads arbete med stöd till personer som utsätts för våld i nära relationer, som genomfördes 2018.

Redovisningen är uppdelad efter planens tio utvecklingsområden. Mål och aktiviteter beskrivs sammanfattande. Under rubriken Resultat ges en samlad bild av stadens arbete mot våld i nära relationer. Under rubriken Analys ges reflektioner över uppnådda resultat samt för det fortsatta utvecklingsarbetet. Analysen gör inte anspråk på att vara heltäckande.

Granskning av Göteborgs Stads arbete med stöd till personer som utsätts för våld i nära relationer

Stadsrevisionen gjorde under 2018 en granskning av Göteborgs Stads arbete med stöd till personer som utsätts för våld i nära relationer. Syftet med granskningen var att bedöma om arbetet bedrivs enligt de krav och mål som gäller för verksamheterna enligt lagar, föreskrifter och riktlinjer. De granskade stadsdelsnämnderna var Angered, Lundby samt socialjouren vid Social resursnämnd.

Granskningen visar att nämnderna tar ett grundläggande ansvar i den akuta situationen genom att erbjuda våldsutsatta personer boendelösningar. Samtidigt framkommer brister i varierande grad i samtliga granskade nämnder.

Bristerna rör hur nämnderna arbetar med upptäckt av våld, kvaliteten på de utredningar som genomförs gällande både barn och vuxna, utbudet av de insatser som ges på både kort och lång sikt samt kvalitetssäkring och uppföljning av insatsen skyddat boende. Det saknas också vissa rutiner och kunskap om befintliga rutiner.

Sammantaget är slutsatsen att det finns risk för att våldsutsatta vuxna och barn som kan ha utsatts för eller bevittnat våld inte får tillräckligt med stöd och hjälp för att bli fria från våldet och dess konsekvenser.

Redovisning

Utvecklingsområde – Likabehandling

Mål

Alla personer som lever med våld i nära relationer får lika skydd, hjälp och stöd i staden utifrån sina individuella behov.

Aktiviteter

Utvecklingsområdets aktiviteter omfattar att utarbeta lokala planer för genomförande av den kommunövergripande planen och att ta fram gemensamma riktlinjer.

Resultat

Lokala planer har utarbetats av samtliga stadsdelsförvaltningar, Fastighetskontoret och AB Framtiden. Social resursförvaltning har inte gjort en lokal plan utan arbetat med de aktiviteter som förvaltningen ansvarar för enligt planen. De lokala planerna har bidragit till ökad medvetenhet om och fokus på våld i nära relationer i berörda förvaltningar och bolag. Kompetensen om våld i nära relationer har höjts hos personalen. Samordnare i stadsdelsförvaltningar beskriver att de lokala planerna blivit grunddokument i deras arbete. Planerna har lett till att sektorsövergripande rutiner har tagits fram och att särskilt utsatta grupper har synliggjorts.

Göteborgs Stads riktlinjer mot våld i nära relationer fastställdes av kommunfullmäktige 2016 och riktar sig till stadens alla nämnder och styrelser och dess medarbetare. Riktlinjerna gör gällande att socialtjänsten ska arbeta på ett likvärdigt sätt över staden. Riktlinjerna är övergripande och inte specifika. Socialtjänstens ansvar för att ge stöd, skydd och hjälp åt de som behöver det, anges redan i lag och föreskrifter.

De kommunala och ideella verksamheter som möter våldsutsatta och våldsutövare från hela staden beskriver att det är skillnader i arbetssätt, bemötande och insatser mellan olika stadsdelsförvaltningar och även internt i förvaltningarna. Användandet av standardiserade bedömningsmetoder uppges ge ett mer likvärdigt bemötande.

Analys

Genom planen mot våld i nära relation har förvaltningar och bolag fått mandat att arbeta med frågan. De lokala planerna har lett till rutiner och kompetensutveckling som bidragit till större likabehandling inom stadsdelsförvaltningar och andra förvaltningar och bolag.

Stadens gemensamma riktlinjer, som fastställdes 2016, omfattar alla nämnders och styrelsers arbete mot våld i nära relationer. Det har under uppföljningen inte framkommit att riktlinjerna används eller bidrar till ökad likabehandling.

Resultatet kan bero på att standardiserade bedömningsmetoder används i varierande omfattning, att kännedom om rutiner varierar samt att kunskap om och kompetens att utreda våld skiftar. Uppföljningen visar att det stöd som erbjuds till våldsutsatta och våldsutövare skiljer sig åt mellan stadsdelarna och en likabehandling är därmed inte uppnådd.

Resultatet i målpuppfyllelsen om likabehandling för alla personer som lever med våld i nära relationer påverkas av stadens organisatoriska uppdelning i stadsdelar som var och en självständigt ansvarar för sitt arbete. Under den tid som förvaltningarna har arbetat med planens aktiviteter och att uppnå målen har skillnaderna i arbetet mellan stadsdelarna blivit tydligare. Planerna skiljer sig mellan stadsdelarna och har inte fullt ut lett till likabehandling i staden.

Utvecklingsområde - Samordning och samverkan

Utvecklingsområdet innehåller två mål och 13 olika aktiviteter som redovisas sammanfattande.

Mål

Arbetet mot våld i nära relationer är samordnat i staden och det finns en tydlig samverkan som underlättar för personer som lever med våld i nära relationer.

Aktiviteter

Utvecklingsområdets aktiviteter omfattar att utveckla samordningen samt att utveckla och skapa nya former för samverkan på både övergripande nivå och på individnivå.

Resultat – samordning / samverkan på övergripande nivå

Samordnare eller kontaktpersoner för våld i nära relationer finns i alla stadsdelsförvaltningar med varierande tjänstgöringsgrad. Social resursförvaltning har uppdraget att samordna arbetet i staden. En samordnartjänst tillsattes och är placerad på Social resursförvaltning.

Samtliga stadsdelsförvaltningar har någon form av sektorsövergripande samordning kring arbetet med våld i nära relationer, men upplägg och omfattning skiljer sig åt. Samordningen har bland annat lett till tydligare rutiner mellan sektorerna och samordnade utbildningssatsningar.

En ledningsgrupp har bildats för arbetet med planen mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. I den ingår representanter från stadsdelsförvaltningar, Social resursförvaltning, stadsledningskontoret, Fastighetskontoret, AB Framtiden, förskoleförvaltningen och grundskoleförvaltningen ingår.

En samordningsgrupp bildades för genomförandet av planen med samordnare och kontaktpersoner från stadsdelsförvaltningarna och Social resursförvaltning. Efter att staden bildade nya nämnder för förskola och skola 2018 har representanter från förskoleförvaltningen ingått. Utbildningsförvaltningen och grundskoleförvaltningen har representanter i samordningsgruppen sedan 2019. Samordningsgruppen har lyft frågor som är gemensamma för hela staden, som behovet av fler skyddade boendeplatser. Gruppens arbete har också lett till exempelvis samarbete kring utbildningsinsatser och informationsmaterial. Genom samordningsmöten får också representanter från de olika förvaltningarna information om det som sker i andra förvaltningar avseende arbetet med våld i nära relationer.

Det har skapats ett myndighetsövergripande nätverk utifrån samordningsuppdraget för hedersrelaterat våld och förtryck där även ideella organisationer ingår. Det finns också en myndighetsövergripande arbetsgrupp för det operativa arbetet.

Sedan tidigare finns en regionövergripande samordningsgrupp för våld i nära relationer i länet. Det finns en styrgrupp för Barnahus Göteborg och ambassadörmöten och samordningsmöten för verksamheten. Det finns en samrådsgrupp där de ideella kvinnojourerna och Social resursförvaltnings Kriscentrum för kvinnor ingår. Samrådsgruppens fokus har varit att stärka kompetensen på kvinnojourerna och utveckla stödet till de våldsutsatta kvinnorna och barnen.

Resultat – samordning / samverkan på individnivå

Flera stadsdelar har tydliga rutiner för samverkan på individnivå mellan handläggare inom Individ och familjeomsorgen och andra sektorer i stadsdelen. Några stadsdelsförvaltningar har eller är på gång att skapa team för arbetet med våld i nära relationer.

Några stadsdelar använder en samordnad individuell plan (SIP) för att skapa en tydlig ansvars- och arbetsfördelning och för att säkerställa att olika insatser inte motverkar varandra. SIP används i varierande omfattning på enheter och i stadsdelsförvaltningar.

På Barnahus Göteborg samverkar socialsekreterare, polis, åklagare, barnläkare och psykologer när det finns misstanke om att barn, 0–18 år, blivit utsatta för misshandel, sexuella övergrepp samt kvinnlig könsstympning. Barnahus har också utvecklat ett samarbete med föreningen Bojen där de tillsammans erbjuder gruppverksamhet för barn som lever med våld. Föreningen Bojen erbjuder stöd till barn, ungdomar och föräldrar som upplevt våld i hemmet.

I Islandsprojektet, som startade våren 2015, samverkar myndigheter vid akuta våldshändelser i familjer med barn, med fokus på förbättrade överlämningar och snabb handläggning av hög kvalitet. De samverkande myndigheterna är polis, åklagare, socialjour, stadsdelsförvaltningarna Askim-Frölunda-Högsbo och Västra Göteborg och hälso- och sjukvård. Projektet leds av Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer VKV och utvärderas under 2019.

Socialekreterare i samverkan med polisen är ett projekt mellan Social resursförvaltning och Polismyndigheten som startade 2017. En socialekreterare placerad på polishuset ger både våldsutsatta och frihetsberövade våldsutövare information om vart de kan vända sig för att få stöd, hjälp och skydd och vid behov också hjälp att knyta dessa kontakter. Verksamheten följs upp under 2019 av Social resursförvaltning.

Analys

Under planens tidsperiod har det utvecklats flera nya samordnings- och samverkansfunktioner på olika nivåer i staden. De har blivit ett komplement till den samordning och samverkan som fanns sedan tidigare. I de olika grupperna finns representation av flera yrkesprofessioner och myndigheter vilket ger goda möjligheter till ett fortsatt utvecklingsarbete inom området våld i nära relationer. En effekt av god samverkan kan innebära en högre grad av likabehandling i staden genom ömsesidigt kunskaps- och erfarenhetsutbyte när individen sätts i centrum.

Utvecklingen av team för arbetet med våld i nära relationer som pågår i stadsdelsförvaltningarna och de myndighetsövergripande projekt som är igång, behöver följas av staden. De utgör goda exempel som kan spridas till fler stadsdelsförvaltningar i staden.

Socialnämnden har ansvar för att fastställa var ansvaret för den interna och externa samverkan ska ligga. Stadsrevisionen påpekar brister inom detta område. Ansvar och syfte med samverkan i de olika samverkansgrupperna behöver vara tydligt i staden och känt för berörda medarbetare; vilka ska träffas och när, varför och för vilkas skull, vad ska uppnås och när är samverkan klar?

Utvecklingsområde – Kompetensutveckling

Mål

Förekomst av våld i nära relationer upptäcks i ett tidigt skede och det finns en trygghet och säkerhet i yrkesrollen vid kontakt med våld i nära relationer.

Aktiviteter

Utvecklingsområdets aktiviteter omfattar att anordna grundläggande och fördjupande utbildningar om våld i nära relationer samt riktade utbildningar om

barn och unga som upplever våld i nära relationer. Aktiviteterna omfattar också att anordna kompetenshöjande aktiviteter om papperslösa, asylsökande och personer med tillfälligt uppehållstillstånd utifrån anknytningsrelationer och om HBTQ-personers särskilda utsatthet vid våld i nära relationer.

Resultat

Social resursförvaltning, Dialoga, genomför fortlöpande basutbildningar till stadens medarbetare och utför också uppdragsutbildningar utifrån verksamheternas behov. Fördjupningsutbildningar inom hedersrelaterat våld och utbildningar med inriktning på annan särskild utsatthet som funktionsnedsättning, genomförs regelbundet. Likaså utbildningar med fokus på unga och våld i partnerrelationer. Riktade utbildningar om barn och unga som upplever våld i nära relationer har hållits för personal inom förskolan, skolan och elevhälsan. Dialoga har genomfört ett fåtal kompetenshöjande aktiviteter om papperslösa, asylsökande och personer med tillfälligt uppehållstillstånd utifrån anknytningsrelation. Kompetenshöjande aktiviteter om HBTQ-personers särskilda utsatthet genomförs under 2019.

Antal medarbetare från stadens verksamheter som deltagit i Social resursförvaltnings utbildningar, föreläsningar och konferenser om våld i nära relation har ökat under åren. 2014 deltog 860 medarbetare och 2018 deltog 4 095 medarbetare.

Dialoga utbildar utbildare som i sin tur utbildar medarbetare i sin egen verksamhet. Flera stadsdelsförvaltningar och Social resursförvaltning anordnar kompetenshöjande aktiviteter med externa föreläsare utifrån behov. Social resursförvaltnings Kris- och relationsenhet utbildar personal i staden utifrån sin specialistkunskap. Viss personal inom socialtjänsten har gått externa utbildningar i bedömningsmetoder, motivationsarbete, samtalsmetoder och metoder för gruppverksamheter för arbetet med våld i nära relationer. Uppföljningen har tydliggjort de skillnader som finns mellan stadsdelsförvaltningarna, när det gäller omfattning och innehåll i utbildningsinsatser

Personal inom kommunala och ideella verksamheter som möter våldsutsatta och våldsutövare från hela staden beskriver att fler har kunskap om våld i nära relationer. Många medarbetare har blivit bättre på att bemöta de som lever med våld och fler ställer frågor om våld till exempel förskolepersonal. Stor personalomsättning inom socialtjänsten skapar dock behov av kontinuerlig kompetensutveckling. Det fysiska våldet upptäckts men inte andra former av våld. Kunskapen om våld mot kvinnor med beroendeproblematik uppfattas av de som möter målgruppen, snarare ha minskat.

Analys

Planen och det fokus den satt på våld i nära relationer, har bidragit till ökad efterfrågan på utbildning. Fler yrkeskategorier har utbildats under planens

giltighets tid. Kompetenshöjning har lett till att fler uppmärksammar våld och ger ett bättre bemötande.

Men kunskap behöver införlivas i verksamheternas egna rutiner och arbetssätt för att nå större trygghet och säkerhet i yrkesrollen. Stadsrevisionen för fram brister i stadsdelarnas arbete med att upptäcka våld. Genom kontinuerlig kompetensutveckling och utbildning kan medarbetare i staden ges bättre förutsättningar att arbeta med våld i nära relationer.

Utvecklingsområde – Bemötande

Mål

Personer som lever med våld i nära relationer får ett respektfullt och kompetent bemötande.

Aktivitet

Utvecklingsområdets aktivitet är att ta fram och erbjuda fördjupningsutbildningar i bemötande, där normkritik och intersektionalitet utgör en viktig del.

Resultat

I de utbildningar som staden erbjuder medarbetarna ingår normkritik, intersektionalitet och bemötande som en viktig del. Den kunskap som tagits fram och publicerats av Social resursförvaltnings Kriscentrum för kvinnor om Gensvarets betydelse för trygghet och självaktning, ger fördjupad kunskap om bemötande

Analys

Kunskap om särskilt utsatta grupper i vårt samhälle påverkar medarbetares bemötande. Det normkritiska och intersektionella perspektivet har utvecklats men kan förstärkas ytterligare i utbildningarna.

Utvecklingsområde - Stöd och skydd

Målen inom utvecklingsområdet riktar sig till våldsutsatta, våldsutövare och barn. Redovisningen görs utifrån den indelningen.

Mål

Personer *utsatta för våld* i nära relationer erbjuds stöd och skydd.

Aktiviteter

Utvecklingsområdets aktiviteter omfattar att utreda möjlighet att tillhandahålla stödperson för våldsutsatta och att utveckla arbetsätt för att upptäcka våldsutsatthet samt att erbjuda stöd och hjälp till personer med fokus på särskild utsatthet.

Resultat

Social resursförvaltning undersökte 2016 möjligheten för ideella organisationer inom området våld i nära relation att i sina respektive verksamheter fungera som stödperson för personer som utsatts för våld i nära relation och som kontaktat polis. Organisationerna svarade att de till viss del kan ha denna funktion för sina medlemmar och målgrupper, men att de inte har möjlighet att finnas tillgängliga när som och för alla. Istället påbörjades under 2017 Social resursförvaltnings projekt Socialsekreterare i samverkan med polisen, som fungerar som länk mellan Polismyndigheten och stadsdelarnas socialtjänst. Verksamheten ska ge brottsutsatta och frihetsberövade våldsutövare information om vart de kan vända sig för stöd och skydd samt vid behov också hjälp att knyta dessa kontakter. Verksamheten följs upp under 2019.

För att upptäcka våldsutsatthet och erbjuda stöd och hjälp till personer med missbruksproblematik, funktionsnedsättning, äldre samt personer utsatta för hedersrelaterat våld har följande exempel på arbetsätt tillkommit i staden:

- FREDA - standardiserad bedömningsmetod för att identifiera våldsutsatthet, beskriva karaktär och omfattning av våld och bedöma risk för fortsatt våld. För vuxna oavsett målgrupp, förutom hedersrelaterat våld.
- Patriark – metod för bedömning och hantering av risk för hedersrelaterat våld och förtryck.
- Resursteam heder i vissa stadsdelar.
- Mobilisering inför skollov för att förhindra att barn förs ur landet för barnäktenskap eller könsstympning.
- Rutiner för att upptäcka kvinnlig könsstympning inom elevhälsa och ungdomsmottagningar.
- Viktig Intressant Person VIP – ett våldsförebyggande program för personer med intellektuella/psykiska funktionsvariationer.
- Rutiner för att upptäcka våld inom socialtjänstens område.
- Checklista inom Äldreomsorgen.

De tillämpas i olika omfattning och varierande grad av förvaltningarna. Samtliga verksamheter inom Social resursförvaltnings Kris- och relationsenhet är HBTQ-diplomerade och fortsätter sitt arbete för ökad normmedvetenhet. En studie ska genomföras om hur våldsutsattheten (våld i nära relationer, hatbrott och hedersrelaterat våld och förtryck) för HBTQ-personer ser ut i Göteborg, enligt aktiviteter i "Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtq-personers livsvillkor".

Studien ska även identifiera hur stödet för våldsutsatta HBTQ-personer ser ut i staden.

En rutin angående akut skydd och boende till våldsutsatta papperslösa kvinnor har tagits fram och fastställts 2014. Ett fåtal papperslösa kvinnor har erhållit akut skydd.

Analys

I stadsdelarna används olika metoder i olika omfattning för att upptäcka och utreda våldsutsatthet. Sektorsövergripande rutiner har tagits fram. Planen har bidragit till en ökad medvetenhet om våld i nära relation och att våld därmed upptäcks tidigare.

För personer med utsatthet på flera områden, är möjligheten att få stöd begränsad då man kanske inte själv har förmåga att aktivt söka sig till de insatser som finns. Planens aktiviteter har lyft upp problemen och synliggjort svårigheterna. Att fler verksamheter frågar om våld och möjlighet att fånga upp utsattas stödbehov akut kan vi arbeta mer med.

För våldsutsatta kvinnor i aktivt missbruk har platsantalet utökats. Den grupp som idag har mycket svårt att få skydd vid våldsutsatthet är personer med psykisk sjukdom. Stadens egna verksamheter och kompetens är begränsad för att ge stöd och skydd till personer med psykisk sjukdom. Ett närmare samarbete med psykiatri är nödvändigt för att ge lämpligt och fullgott stöd till denna grupp.

Trots att flera olika metoder används i stadsdelarnas arbete finns brister som Stadsrevisionen pekat på. Bland annat att våldsutsattheten inte utreds i tillräcklig omfattning och utredningarna tenderar att handla om boendesituationen snarare än om våldet och konsekvenserna av våldet. Alla våldsutsatta får inte stöd för att bli fria från våldets konsekvenser.

Mål

Personer som *utövar våld* erbjuds stöd och hjälp för att bryta sitt beteende.

Aktiviteter

Utvecklingsområdets aktiviteter omfattar att utveckla arbetssätt för att fånga upp och erbjuda stöd och hjälp till personer som utövar våld i nära relationer och att skapa stödinsatser för våldsutövande män med missbruksproblematik och socialt utanförskap.

Resultat

En stadsdelsförvaltning har sedan tidigare en modell för arbete med våldsutövare. Flera stadsdelsförvaltningar har utbildat sig i sätt att nå våldsutövande föräldrar och använder modellen MPV (möta pappor/personer med våldsproblematik). Någon stadsdel har behandlare utbildade inom ATV (alternativ till våld). Övriga

stadsdelar har inget upparbetat arbetssätt för att nå och erbjuda stöd till våldsutövare.

Social resursförvaltnings Kriscentrum för män erbjuder stöd till män i kris, men också enskilda samtal, icke-våldsgrupp och pappagrupp till män som utövar våld. De har gjort en checklista som kan användas av all personal i staden för att fånga upp och erbjuda stöd. I Islandsprojektet har de utbildat Polisen för att motivera våldsutövare att ta ansvar för sitt våld. Inom Kriscentrum för män finns också Utvägs boende, där personer som utövat våld i nära relationer kan bo och få behandling istället för att våldsutsatta ska flytta. Beläggningen på Utvägs boende har ökat och är nu 90 procent. Möjlighet till bostadsförtur för våldsutövare kan i vissa fall ges med utgångspunkt från ett barnperspektiv.

Projektet socialsekreterare i samverkan med polisen är ett sätt att fånga upp och länka våldsutövare vidare till stödinsatser.

Kvinnor som utövar våld erbjuds samtal på Kriscentrum för kvinnor.

Aktiviteten att skapa stödinsatser för våldsutövande män med en missbruksproblematik och ett socialt utanförskap som utövar våld i nära relationer är inte genomförd. Ett tydligt uppdrag och kompetens kring sådana stödinsatser har saknats.

Analys

Om och hur personer som utövar våld i nära relationer fångas upp och erbjuds stöd och hjälp skiljer sig åt mellan olika stadsdelars socialtjänst. Ett sätt att fånga upp våldsutövare är utifrån barnens situation, vilket några stadsdelar har eller har påbörjat ett arbete kring. I SOU 2018:32 föreslås en lagändring träda i kraft från 2020 som förtydligar socialtjänstens ansvar för arbete med våldsutövare. Det är i skrivande stund inte klarlagt om lagändringen kommer att äga rum. De som utövar våld och är motiverade till en förändring kan få stöd via Kriscentrum för män respektive Kriscentrum för kvinnor. Svårigheterna är att nå de personer som inte har samma grad av motivation.

Mål

Barn som har upplevt våld får stöd och skydd utifrån sina egna behov.

Aktivitet

Utvecklingsområdets aktivitet är att utveckla insatser och samverkan mellan berörda aktörer för barn och unga som själva utsatts för våld.

Resultat

Inom Social resursförvaltnings Barnahus har samverkan mellan socialsekreterare, polis, åklagare, barnläkare och psykologer utvecklats. Möjligheten till samråd kan

initieras av socialtjänst, polis och av åklagare. Antal samråd har ökat från 256 (2016) till 447 (2018). Även konsultationer till socialtjänsten, förskolor, skolor, sjukvård, ungdomsmottagningar och andra professionella i frågor som gäller misstanke om att ett barn är brottsutsatt har ökat från 583 (2016) till 646 (2018). Stödjande barnsamtal har ökat från 583 (2016) till 646 (2018). Barnhus och föreningen Bojen har ett samarbete som ger barn möjlighet till stöd genom deltagande i gruppverksamhet samtidigt som stöd ges till den våldsutsatta föräldern.

Genom Islandsprojektet sker samverkan mellan polis, åklagare, socialjour, stadsdelsförvaltningarna Askim-Frölunda-Högsbo och Västra Göteborg och hälso- och sjukvård. Myndigheterna samverkar vid akuta våldshändelser i familjer med barn med fokus på förbättrade överlämningar och snabb handläggning av hög kvalitet. Barnet ges därmed möjligheter till insatser både akut och på längre sikt. Cirka 80 barn från de två stadsdelarna har omfattats av projektet från januari 2017 till och med mars 2019.

Barn på kvinnojourer har tillgång till psykologsamtal för stöd och möjligheten till samtal med psykolog erbjuds även till den förälder som vistas på jourcen. Psykologsamtalen har tydligt fokus på barnens situation och hur föräldern bäst kan stödja sitt barn.

Socialtjänstens utredningar av barn som far illa görs i enlighet med Barns Behov i Centrum (BBIC). Där finns skydds- och riskfaktorer beskrivna också utifrån försummelse och våld. Vissa stadsdelar har även införlivat Signs of Safety (Signs-of-Safety är en modell för att utreda, bedöma och följa upp barns säkerhet och skydd inom den sociala barnvården) eller varianter av detta för att säkerställa rättssäkra bedömningar och beslut. En stadsdel använder I Risk för att komplettera utredningarna med en standardiserad bedömningsmetod. I Risk är ett pågående forskningsprojekt. För att öka barns delaktighet har också några stadsdelar och verksamheter påbörjat ett arbete enligt Västermodellen. Modellens syfte är att tillvarata barnens behov och idéer för att förbättra verksamheten. Effekten är god och har redan visat på genomförda förbättringar av verksamheterna utifrån barnens perspektiv.

Ett av de arbetssätt som socialtjänstens utförarenheter använder sig av för att stödja barn som upplevt eller utsatts för våld är Trappan-samtal. Någon stadsdel erbjuder gruppverksamhet för barn. Kommunala och ideella verksamheter som möter barn från hela staden beskriver att stödet till barnen varierar mellan stadsdelarna.

Familjerättsbyrån har sedan hösten 2018 implementerat ett handlägningsstöd för riskbedömningar avseende vårdnad, boende och umgänge. Handlägningsstödet är nationellt och är till för handläggare i kommunen som arbetar med utredningar om vårdnad, boende och umgänge. Familjerätten har påbörjat en kartläggning för att ta reda på hur väl man följer barnkonventionens intentioner inför att den ska bli lag 2020.

Personal på skyddade boenden och samtalsmottagningar beskriver att barn upplever att de inte blir respekterade, skyddade och hörda. Det gäller särskilt i frågor om vårdnad, boende och umgänge. Personalen beskriver att barn kan tvingas till umgänge med den förälder som har utövat våld i familjen. Personalen upplever att det verkar vara svårare att få umgängesstöd, vilket kan leda till att barnet är helt utan stöd och skydd under umgängen.

Analys

Göteborgs stad kan tillsammans med flera andra organisationer erbjuda en variation av stöd till barn som lever i utsatta situationer. Stödet till våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld finns, men inte i tillräcklig omfattning och inte i alla stadsdelar. Beslut att inleda utredning efter inkommen anmälan om att barn misstänks vara utsatta för våld eller uppleva våld görs inte alltid. Inledda utredningar kan avslutas utan insatser vilket kan leda till att barn inte får möjlighet till skydd, stöd samt att bearbeta konsekvenser av våld.

Avsaknad av standardiserade bedömningsmetoder avseende barn och våldsutsatthet kan bidra till att våldet osynliggörs och förminskas. Det är viktigt att följa den utvärdering och forskning som finns kopplat till I Risk-projektet. Barns delaktighet avseende bedömningar och beslut som påverkar dem kan över lag förbättras, vilket gäller även våldsutsatta barn. Staden behöver följa arbetet med Västermodellen för att se om barns delaktighet ökar.

Insatser till barnen är ett av de områden där Stadsrevisionen framför skarp kritik. De har främst granskat ärenden med barn som upplevt våld, inte de som själva är direkt utsatta. Barnens behov utreds inte alltid och det saknas insatser till barnen för att exempelvis bearbeta det våld de upplevt.

Socialtjänstens ansvar anges i lag. Barnens rätt enligt Barnkonventionen och enligt lag ska efterföljas. Rutiner och egenkontroller kan bidra till att barns rätt till skydd och stöd tillgodoses i större utsträckning.

Göteborgs stad behöver i all praktisk handling och verksamhet utgå från barnets bästa och barnets rätt. Planens mål att barn som har upplevt våld får stöd och skydd utifrån sina egna behov är inte uppfyllt.

Utvecklingsområde - Information

Inom utvecklingsområdet finns två mål, det ena att göra information om våld i nära relation tillgänglig och det andra att uppmärksamma FN:s internationella dag för avskaffande av våld mot kvinnor. Målen redovisas var och en för sig.

Mål

Information om våld i nära relationer är inkluderande och tillgänglig utifrån olika gruppers förutsättningar och behov.

Aktiviteter

Utvecklingsområdets aktiviteter omfattar att göra www.goteborg.se mer tillgänglig utifrån olika gruppers behov, att informationen om stadens verksamheter inom våld i nära relationer ska vara inkluderande utifrån ett HBTQ-perspektiv, att ta fram en digital broschyr med de vanligaste juridiska processerna inom området och att sprida samhällsinformation och information om våld i nära relationer till kvinnor med tillfälligt uppehållstillstånd.

Resultat

Informationen om våld i nära relationer på www.goteborg.se följer samma tillgänglighetskrav som övrig information på webbplatsen. Social resursförvaltnings Kris- och relationsenhets samtliga verksamheter har HBTQ-diplomerats. De har uppdaterat sina hemsidor och gjort innehållet mer inkluderande. Någon digital broschyr med juridiska processer är inte framtagen. Social resursförvaltning bedömer att det inte är aktuellt att göra det i dagsläget. Information om juridiska processer återfinns till exempel på Nationellt centrum för kvinnofrids hemsida.

På Social resursförvaltnings Integrationscentrum ges information om våld i nära relationer till samtliga som deltar i samhällsorientering. Information om våld i nära relationer sprids av förvaltningar och bolag genom framtagna foldrar, affischer och via digitala kanaler. Många använder kvinnofridslinjens material som finns på många språk.

Analys

Medielandskapet förändras över tid. Stadens verksamheter behöver löpande se över att informationen är tillgänglig och inkluderande. Informationskanaler behöver ständigt anpassas till de sätt medborgarna söker information på.

Mål

FN:s internationella dag för avskaffande av våld mot kvinnor 25 november uppmärksammas årligen i Göteborgs Stad.

Aktivitet

Utvecklingsområdets aktivitet är att årligen genomföra aktiviteter på FN:s internationella dag för avskaffande av våld mot kvinnor.

Resultat

Social resursförvaltning genomför årligen en konferens 25 november i samband med FN:s internationella dag för avskaffande av våld mot kvinnor. Flera stadsdelsförvaltningar uppmärksammar dagen ”Orange day” och dagarna därefter genom information och aktiviteter riktade till medborgarna i sin stadsdel. Stadsdelarnas samordnare mot våld i nära relationer har samarbetat och en del aktiviteter har genomförts i samverkan med bland annat UN Women. Aktiviteterna har också fått medial uppmärksamhet. AB Framtiden har gått ut på intranät, bostadsbolagens hemsidor och sociala medier och visat att de står upp mot våldet och vart de som lever med våld kan vända sig om de behöver stöd och hjälp.

Analys

Den årliga uppmärksamheten kring FN:s internationella dag för avskaffande av våld mot kvinnor 25 november har ökat och genom stadsdelsförvaltningarnas och AB Framtidens aktiviteter nås stora grupper av medborgarna av information.

Utvecklingsområde - Permanent boende

Mål

Personer utsatta för våld i nära relationer får hjälp med att ordna ett nytt lämpligt permanent boende.

Aktiviteter

Utvecklingsområdets ena aktivitet är att i dialog med Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) undersöka möjligheten till regional samverkan för att ge våldsutsatta hjälp till lämpligt permanent boende. Den andra aktiviteten är att sprida kunskap till socialtjänsten om förtursverksamheten och vilka kriterier som gäller för att beviljas förtur.

Resultat

Istället för samverkan med GR har Fastighetskontoret i samråd med berörda förvaltningar kommit fram till att ingå i ett nationellt kommunnätverk för samverkan kring byte av bostadsort för våldsutsatta. Göteborgs Stad ingår i detta nätverk sedan december 2017 och verksamheten kom igång augusti 2018 då en samordnare var på plats. Till och med juni 2019 har andra kommuner sagt ja till att ta emot tre ärenden från Göteborg, ett ärende är under arbete och ett ärende har ordnat sig på annat sätt. Göteborg har sagt ja till att ta emot sju ärenden från andra kommuner, varav fyra erbjudits nya bostäder. Själva överflyttningen sker så snart det finns en bostad via kommunalt kontrakt.

Fastighetskontoret sprider löpande kunskap om förtursverksamheten på boendesekreterarrträffar för socialtjänsten, på introduktion för nyanställda socialsekreterare samt i dagliga kontakter med socialtjänsten. Förturssystemet är på så sätt väl känt och välfungerande. Antalet godkända remisser avseende våld i nära relation har ökat från 61 (2015) till 121 (2018).

Socialtjänst och kvinnojourer beskriver att permanent boende kan ordnas till utflytt fyra månader senare om remiss skrivs till Fastighetskontoret i början av skyddsplaceringen. Kvinnor utan permanent uppehållstillstånd har varit en grupp som haft stora problem att få bostad och blivit kvar på kvinnojourer längre än de haft skyddsbehov. Från 2019 finns möjlighet även för kvinnor utan permanent uppehållstillstånd att få ett kommunalt kontrakt.

Personal på skyddade boenden uppmärksammar att stadsdelsförvaltningarnas socialtjänster gör olika bedömningar av huruvida en kvinna är våldsutsatt eller inte. Det påverkar möjligheten att få stöd och att ordna ett nytt lämpligt boende. Detta gäller framför allt för kvinnor som är utslängda från sina hem och där situationen inte alltid bedöms som våld i nära relation. Utan möjlighet till kommunalt kontrakt gör bostadsbristen det mycket svårt att hitta bostad. Även kvinnor med stort behov av stöd att bygga upp sitt liv, till exempel kvinnor med beroendeproblematik och psykisk sjukdom, har svårt att få hjälp till lämpligt permanent boende.

Analys

Målet att ordna nytt lämpligt permanent boende för personer utsatta för våld i nära relation kan delvis tillgodoses genom Göteborgs Stads deltagande i kommunnätverket för samverkan kring byte av bostadsort för våldsutsatta. Samarbetet är nyligen påbörjat och i vilken omfattning det tillgodoser behovet behöver följas upp.

Förturssystemet fungerar effektivt, men socialtjänsten i stadsdelarna gör olika bedömningar av utsatthet för våld. De skriver remisser till fastighetskontoret i olika omfattning, vilket inte ger likabehandling över staden. Genom en förbättrad samverkan mellan socialtjänst och sjukvård kan möjligheterna till permanent boende öka för personer med trauma, missbruk och andra psykosociala svårigheter.

Utvecklingsområde - Temporärt boende

Inom utvecklingsområdet är det ena målet skyddat boende för alla och det andra pedagogisk verksamhet för barn på de skyddade boendena. Målen redovisas var och en för sig.

Mål

Alla personer som är utsatta för våld i nära relationer och i behov av skyddat boende har tillgång till det.

Aktiviteter

Utvecklingsområdets aktiviteter är att se över möjligheten att skapa tillgänglighetsanpassade kvinnojourplatser och att skapa skyddade boendeplatser för personer oavsett kön eller sexuell läggning samt för personer med könsöverskridande identitet eller uttryck.

Resultat

Social resursförvaltnings boende Kriscentrum för kvinnor (KCK) har sedan tidigare två tillgänglighetsanpassade platser för kvinnor med fysisk funktionsnedsättning. Möjligheten till tillgänglighetsanpassning av ideella kvinnojourer i Göteborg har undersökts i samrådsgruppen för kvinnojourer, men det har visat sig svårt att göra lokalmässiga anpassningar.

Under våren 2018 gjorde stadens ledningsgrupp och SPINK (samlad placerings- och inköpsfunktion) en fördjupad lägesbild av behov och utbud av skyddade boendeplatser. Utifrån det arbetet beslutade Social resursnämnd om en utökning av KCK för att motsvara fler målgruppers behov. KCK kommer under 2019 att utökas med fyra separata lägenheter i geografisk närhet till KCK. Det ger ökad möjlighet att erbjuda platser med skydd, säkerhet och tillgång till personal dygnet runt åt våldsutsatta personer och personer med funktionsnedsättning i behov av personlig assistent, så även äldre personer, föräldrar med många barn och med äldre söner samt HBTQ-personer.

KCK och Utvägs boende är HBTQ-diplomerade. De ideella kvinnojourerna har kompetens att ge stöd till och i olika utsträckning möjlighet att ta emot HBTQ-personer i respektive skyddade boende.

Under planens giltighetstid har en ideell kvinnojour tillkommit som erbjuder skyddat boende utan krav på drogfrihet. Därmed finns två skyddade boenden med olika inriktningar för kvinnor med beroendeproblematik vilket ger fler tillgång till skyddat boende.

Analys

KCK:s utvidgning kommer att ge ökad möjlighet att erbjuda stöd och skydd, säkerhet och tillgång till personal dygnet runt. Utvidgningen är tänkt för våldsutsatta personer och personer med funktionsnedsättning i behov av personlig assistent, så även äldre personer, föräldrar med många barn och med äldre söner samt HBTQ-personer.

SPINK har sedan mars 2018 som uppgift att förmedla skyddade boendeplatser till socialtjänstens handläggare som utrett och beviljat insatsen. Det ger SPINK en god överblick av de många olika leverantörerna som finns inom området skyddat boende.

De grupper vars behov av skyddat boende fortsatt inte kan tillgodoses i Göteborg är personer med psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning.

Mål

Pedagogisk verksamhet för barn finns på de skyddade boendena.

Aktivitet

Utvecklingsområdets aktivitet är att skapa pedagogisk verksamhet för barn på skyddade boenden där det saknas.

Resultat

Drygt 150 barn vistas varje år på KCK, Finska kvinnojourerna Piilopirtti, Kvinno- och tjejjourerna Ada och Kvinnohuset Cassandra. De flesta av barnen kan inte gå kvar i ordinarie förskola eller skola på grund av hotbild. Barnen på kvinnojourerna uppvisar utan undantag traumarelaterade symptom och har stort behov av stöd.

Sedan 2018 finns en pedagogisk verksamhet på de ideella kvinnojourerna i Göteborg. En heltidspedagog vistas två timmar per vecka på varje jour som tar emot barn. Verksamheten uppskattas av barnen och ger också föräldern möjlighet att få stöd och ha kontakt med myndigheter. Social resursförvaltnings boende, KCK, har under åren utökat sin pedagogiska verksamhet och har en pedagog anställd på heltid.

Kvinnjourerna, såväl den kommunala som de ideella, ser att barn inte alltid får sin rätt till skolgång tillgodosedd när de bor på skyddat boende.

Analys

Pedagogisk verksamhet för barn finns i viss omfattning på kvinnojourerna i Göteborg. Stödet är viktigt för barnens möjlighet att bearbeta den våldssituation de upplevt och ger också boendeföräldern möjlighet till egna stödsamtal och nödvändiga kontakter med myndigheter. Den pedagogiska verksamheten fyller flera syften och skulle behöva utökas för att bättre motsvara barnens behov av stimulans och bearbetning.

En rutin fastställdes 2018 för att säkra barns skolgång vid skyddat boende. Trots rutinen har barn inte alltid tillgång till sin ordinarie skolgång på grund av utebliven skolskjuts. En förtydligad samverkan och ansvarsfördelning mellan förskola/skola och socialtjänst avseende detta kan förbättra möjligheterna. Det pågår ett arbete inom grundskoleförvaltning och plattformsarbetet för Barn och Unga avseende detta.

Utvecklingsområde - Kontroll och uppföljning av verksamheter som utför insatser enligt Socialtjänstlagen

Mål

Det finns en tydlighet i ansvarsfördelning mellan socialnämnden och de ideella kvinnojourerna när utförande av insats enligt socialtjänstlagen har lämnats över till jourerna.

Aktivitet

Utvecklingsområdets aktivitet omfattar att upprätta avtal mellan Göteborgs Stad och enskilda ideella kvinnojouurer.

Resultat

Stadsledningskontoret tog fram ett avtal som fastställdes av kommunstyrelsen 2017 som bland annat beskrev att ansvaret för kontroll och uppföljning låg på respektive socialnämnd. Varje socialnämnd skulle fortsatt skriva avtal på individnivå vid varje placering hos extern utförare av socialtjänst.

Flera stadsdelsförvaltningar uppger att det finns en tydlig ansvarsfördelning i de uppdrag och avtal de gör med jourerna på individnivå. Andra har inte samma tydlighet och i vissa fall skrivs inte avtal med utföraren.

Analys

För att få ökad tydlighet i fördelningen av ansvar mellan parterna vid utförande av insats vid placering av person på kvinnojour, togs ett centralt avtal fram. Avtalet har inte använts då avtalets innehåll inte innebar någon förändring i praktiken för någon av parterna. Det är trots detta oklart om det görs kontroll och uppföljning av verksamhet som utför insatser enligt socialtjänstlagen. Stadsrevisionen påpekar brister inom området då de avtal som idag används på individnivå inte reglerar kvaliteten i insatsen. Kvalitetskrav bör göras tydligare och följas upp. Det behöver också tydligt framgå om boenden är lämpligt för medföljande barn.

Stadsrevisionen påpekar brister inom området då de avtal som idag används på individnivå inte reglerar kvalitén i insatsen. Kvalitetskrav bör göras tydligare och följas upp. Det behöver också tydligt framgå om boenden är lämpligt för medföljande barn.

SPINK kan genom sitt uppdrag få överblick av leverantörer inom boendområdet, liksom kunskap om kvalitet i insatsen hos leverantörerna. SPINK har ett frågeformulär som besvaras av de kvinnojouurer som SPINK föreslår till socialtjänsten. SPINK ska ta fram förslag på avtal som kan användas av stadsdelarna vid alla placeringar. Kombinationen av frågeformulär och avtal skulle kunna ge stadsdelsnämnderna det underlag som behövs för att säkerställa kontroll och uppföljning. Det arbetet behöver följas upp.

Det finns ett förslag om förändrad lagstiftning inom området skyddat boende (SOU 2017:112) som innebär att skyddat boende ska bli en lagstadgad insatsform och att boenden som erbjuder skyddat boende ska söka tillstånd hos Inspektionen för vård och omsorg IVO. Genom en sådan förändring säkerställs kvaliteten i de skyddade boendena.

Utvecklingsområde – Uppföljning

Mål

Det finns en systematisk uppföljning av arbetet mot våld i nära relationer i Göteborgs Stad.

Aktiviteter

Utvecklingsområdets aktiviteter omfattar att skapa gemensamma rutiner för hur ärenden med våld i nära relationer hanteras i socialtjänstens verksamhetssystem och göra årliga uppföljningar av förekomsten av ärenden i detta system. Aktiviteter är också att göra årliga uppföljningar av nationella öppna jämförelser och att genomföra en fördjupad kartläggning om förekomst av våld i nära relationer i staden.

Resultat

Det har genomförts ett arbete att ta fram orsakskoder och händelsekoder för våld i nära ärenden i socialtjänstens verksamhetssystem Treserva. Ingen gemensam rutin för hur ärenden med våld i nära relationer hanteras i Treserva är framtagen. Hur handläggare ska dokumentera i Treserva ingår i grundintroduktionen om dokumentation.

Stadsledningskontoret gör en årlig uppföljning av förekomsten av ärenden som rör våld i nära relationer. Rapportering för nationella öppna jämförelser görs årligen. En fördjupad kartläggning av förekomsten av våld i nära relationer i Göteborgs Stad färdigställdes 2017 av Social resursförvaltning. En del av den statistiken, såsom kriminalstatistik, kvinnojourernas beläggning och aktualiseringar inom socialtjänsten, har därefter följts årligen av Social resursförvaltning.

Analys

Dokumenterad omfattning och utveckling inom socialtjänsten avseende våld i nära ärenden hämtas från verksamhetssystemet Treserva. De mått som främst används i Social resursförvaltnings årliga uppföljning är antal aktualiseringar om våld i nära relation och antal beslut om insats socialt boende jour/akut. Om ett ärende från början kodas som en ansökan om stöd utifrån missbruk så kodas den inte om ifall det inkommer uppgifter om våld i nära relation. Det finns därmed begränsningar i socialtjänstens verksamhetssystem när det handlar om att följa ärenden våld i nära

relation. Som handläggare dokumenterar man ofta i efterhand, och ibland dröjer det en tid, vilket gör att resultatet för en period förändras beroende på när i tiden man hämtar ut statistiken. Olika handläggare hanterar också orsakskoder och händelsekoder olika när de dokumenterar i Treserva.

Enligt Stadsrevisionens granskning kan förutsättningarna för att genomföra kartläggningar förbättras. De uppfattade en svårighet för stadsdelarna att enkelt sammanställa en total bild av antal ärenden och insatser som rörde våld ur Treserva. Detta berodde enligt Stadsrevisionen dels på att det saknades en tydlig struktur för hur våld i nära ärenden skulle kodas samt att Treserva enbart tillåter en orsakskod vid beslut. Detta innebär att våld i nära ärenden kan dölja sig i andra typer av ärenden.

På så sätt blir statistiken man har möjlighet att ta ut ur Treserva inte representativ för det antal ärenden man faktiskt hanterar där det förekommer våld. Viss förbättring har skett genom händelsekoden våld i nära som handläggare kan använda sig av om uppgifter om våld framkommer i ett pågående ärende. Denna händelsekod finns exempelvis tillgänglig i verksamheterna funktionshinder och äldreomsorg men används ännu inte i så stor utsträckning enligt stadsledningskontoret.

Genom att följa statistiken ur Treserva på årsbasis kan man ändå få information om ökning eller minskning av antalet ärenden samt om beslut att bevilja bistånd i form av boende akut/jour. Den fördjupade kartläggningen som gjordes 2017 ger möjlighet att följa utvecklingen av stadens arbete med våld i nära relation.

Socialnämnderna har även en skyldighet att analysera om utbudet av insatser som kan erbjudas vuxna och barn motsvarar behovet. Här varierar det stort mellan stadsdelsnämnderna hur detta genomförs.